

ת"פ 34494/07/19 - מדינת ישראל נגד אנופרי קופרמן, ויקטור ארמן, אלכסנדר קופרמן

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 34494-07-19 מדינת ישראל נ' קופרמן (עציר) ואח'

בפני כב' השופט רון סוקול, סגן נשיא

מדינת ישראל

המאשימה

ע"י פרקליטות מחוז חיפה - פלילי

נגד

הנאשמים

1. אנופרי קופרמן

ע"י ב"כ עוה"ד י' טרובמן

2. ויקטור ארמן

ע"י ב"כ עוה"ד י' אביטן

3. אלכסנדר קופרמן

ע"י ב"כ עוה"ד א' פרגין

גזר דין

1. בלילה שבין ה-1/7/2019 ל-2/7/2019 הגיעו הנאשמים, אנופרי קופרמן, ויקטור ארמן ואלכסנדר קופרמן לאזור התעשייה בקרית ביאליק על מנת לשדוד עסק לדפוס ושילוט. אותה עת שהו במקום בעל העסק וחברו המכונה "פ" שעסקו בסידור מצלמות האבטחה. הנאשמים, ביחד עם אדם נוסף, הגיעו רעולי פנים, פגשו במתלונן ובעובד, התיזו עליהם גז מדמיע, היכו אותם, אחזו בהם וכפתו את ידיהם כדי שלא יפריעו להם לבצע את זממם. בעוד הנאשמים מנסים לפתוח את דלת בית העסק, הגיעה למקום נידת שיטור עירוני, ולאחר מרדף קצר נתפסו הנאשמים.

2. ביום 19/1/2019 הודו הנאשמים והורשעו בכתב אישום מתוקן, בעבירה של ניסיון שוד בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיף 402(ב) ביחד עם סעיפים 25 ו-29 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977. לאחר שהוגשו תסקירי שירות המבחן ונשמעו טיעוני הצדדים לעונש הגיעה העת לגזור את דינם.

המעשים בהם הודו הנאשמים

3. כתב האישום המתוקן בו הודו הנאשמים, מפרט את מסכת האירועים ושרשרת המעשים שביצעו הנאשמים. מתברר כי הנאשמים ביחד עם אדם נוסף שזהותו אינה ידועה, החליטו ותכננו לבצע שוד של בית עסק המצוי ברח' הנס מולר באזור התעשייה בקרית ביאליק. מדובר בבית עסק לדפוס ושילוט בבעלות המתלונן המכונה נ"י (להלן: המתלונן). הנאשמים והאדם הנוסף הגיעו במכונית מסוג סובארו וחננו בקרבת בית העסק. השלושה כיסו את פניהם, עטו כפפות על ידיהם, נטלו אזיקונים ותרסיס גז מדמיע, והתקרבו לבית העסק. אותה עת עסקו המתלונן וחברו המכונה פ' בסידור מצלמות האבטחה שעל גג בית העסק.

4. בסביבות השעה 00:45 בלילה שבין 1/7/2019 ל-2/7/2019, סיים פ' את עבודתו על גג הבניין והחל לרדת במדרגות. המתלונן ניגש לשער היציאה מהגג ונעל אותו. באותה עת הגיעו הנאשמים בריצה לגרם המדרגות. אנופרי קופרמן (להלן: אנופרי) ראה את פ' יורד וריסס את פניו בגז מדמיע. כתוצאה מכך, שמט פ' את ארגז הכלים שבידו, התיישב על הארץ וכיסה את פניו. או אז ניגש אליו אנופרי ובעט בעורפו. ויקטור ארמן (להלן: ויקטור) נטל את האזיקונים שהביא עמו, אחז בזרועו של פ' והצמידו לקרקע כשפניו מופנים כלפי מטה.

5. אלכסנדר קופרמן (להלן: אלכסנדר), שהגיע עם הנאשמים האחרים לבית העסק, רץ במעלה המדרגות לעברו של המתלונן, אחז בידו, צעק עליו ואילץ אותו לרדת במדרגות. כשהגיעו לתחתית המדרגות, תפס את ידי המתלונן, אחז בהן מאחורי גבו, הכריח את המתלונן לרדת על ברכיו, ולאחר מכן השכיבו על הארץ כשפניו כלפי מטה.

6. בזמן שהמתלונן ופ' שכבו על הארץ היכו אנופרי וויקטור בפ', כאשר אנופרי מניח את רגלו על עורפו של פ' ואילו ויקטור בועט בו ופוגע בחזהו. לאחר מכן כפתו השניים את ידיו של פ' מאחורי גבו עם אזיקון שהביאו עמם. אלכסנדר שאחז במתלונן, כפת את ידיו מאחורי הגב בעזרת אזיקון.

או אז, החלו הנאשמים לפשפש בכיסיהם של המתלונן ופ', הוציאו את מפתחות בית העסק ואת מפתחות מכוניתו של פ'. כמו כן לקחו את מכשירי הטלפון של השניים, נטלו מארנקו של המתלונן מספר מטבעות והכריחו את פ' באיומים למסור להם את קוד האזעקה במכונית.

7. בשלב זה הצטרף לשלושה האדם האחר שזהותו אינה ידועה. ויקטור והאחר עזבו את גרם המדרגות וניגשו לחזית המבנה על מנת לפתוח את בית העסק. ליד המתלונן ופ' נותרו רק אנופרי וויקטור. לבקשתו של אנופרי הוציא ויקטור פטיש מארגז הכלים של פ' והשתמש בו כדי להרוס מצלמת אבטחה שהייתה במקום.

בכל אותה עת ומשך דקות ארוכות שכבו המתלונן ופ' על הארץ, פניהם כלפי מטה וידיהם כפותות מאחור. הנאשמים איימו עליהם שוב ושוב ובמספר הזדמנויות אף חבטו בגבם.

נספר כבר כאן כי בכל האירוע המשיכו מצלמות האבטחה לצלם ולהקליט וכל מעשיהם של הנאשמים כפי שפורטו עד כה נקלטו במצלמות והוצגו לעיון בית המשפט.

8. בשלב זה, כאשר האדם האחר ואלכסנדר מנסים להיכנס בדלת בית העסק, הגיעה למקום ניידת של שיטור עירוני ובה שוטר ושני פקחים. כשהבחינו בנעשה, החלו לרדוף אחר הנאשמים וכעבור זמן קצר נתפסו הנאשמים. האדם האחר הצליח להימלט.

9. בכתב האישום נטען כי כתוצאה ממעשיהם של הנאשמים, נגרמו לפ' חבלות בכל חלקי גופו, חולצתו נקרעה והוא נותר סובל מכאבים בראש, בצוואר ובצלעות התחתונות.

10. בשל המעשים האמורים הוגש כנגד הנאשמים כתב האישום. לאחר הקראה ולאחר שהתיק נקבע לדיון, הגיעו הצדדים להסכמה בדבר תיקון כתב האישום והנאשמים הודו בו. בהתאם לכתב האישום המתוקן, הורשעו הנאשמים בעבירה של ניסיון שוד בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיף 402(ב) בצירוף סעיפים 25 ו-29 לחוק העונשין.

הנאשמים

11. אנופרי הוא יליד 1999, ויקטור הוא יליד 1998 ואלכסנדר יליד 1993. אנופרי ואלכסנדר הם אחים. הואיל וגילם של אנופרי וויקטור בעת ביצוע העבירות היה פחות מ-21, התבקשו תסקירי קצין המבחן בעניינם.

12. עיון בתסקיר קצין המבחן בעניינו של אנופרי מלמד על הרקע המשפחתי המשותף לו וגם לאחיו אלכסנדר. מהתסקיר עולה כי שניהם נולדו ברוסיה ולהם עוד שני אחים. בשנת 2004 עלתה המשפחה לישראל. אביהם נפטר בגיל 40, עוד בטרם עלייתם לארץ. האם, שנותרה מפרנסת יחידה, נאלצה לעבוד שעות ארוכות ונעדרה מהבית. כבר מגיל 6 שולב אנופרי, באמצעות גורמי הרווחה, במסגרת של פנימייה. במשך השנים עבר בין מסגרות טיפוליות שונות ולא השתלב. כבר בגיל צעיר הסתבך בביצוע עבירות פליליות ואף נשלח למאסר בכלא אופק. מתברר כי לאנופרי 4 הרשעות מבית המשפט לנוער בעבירות רכוש, נהיגה ברכב ללא רישיון, היזק לרכוש, פריצה ועוד. מהתסקיר עולה כי אנופרי ריצה עונשי מאסר ואת לימודיו סיים במסגרת בית סוהר אופק. מהתסקיר עולה כי אנופרי סיים את לימודיו במסגרת בית סוהר אופק.

13. הרשעתו האחרונה של אנופרי הייתה בתיק 51349-12-17 בעבירות של גניבה, פריצה לבניין והיזק לרכוש במזיד. על אנופרי הוטלו 8 חודשי מאסר בפועל וכן מאסר מותנה של 5 חודשים שיופעל אם יעבור בתוך 3 שנים על עבירה של פריצה או גניבה. מאסר זה הוא מאסר בר הפעלה. אנופרי שוחרר ממאסרו זה בחודש מרץ 2019, כלומר חודשים ספורים לפני האירוע.

14. קצין המבחן מציין בתסקיר כי התרשם שבשל היעדר מסגרת משפחתית תומכת והיעדר גבולות ברורים, הוא מתקשה להתמודד עם החיים ומתקשה לשמור על אורח חיים נורמטיבי. עם זאת, קצין המבחן ציין כי אנופרי הביע חרטה וצער על מעשיו, מסר כי הוא מתבייש במעשיו והביע נכונות לשינוי ורצון לניהול אורח חיים נורמטיבי. אנופרי השתתף במהלך המעצר בקבוצה טיפולית בתחום שליטה בכעסים.

קצין המבחן נמנע ממתן המלצה שיקומית טיפולית. הוא העריך כי יש מקום לענישה חיצונית ומוחשית בעלת גבולות ברורים, והוסיף כי אם יוטל עונש מאסר מאחורי סורג ובריח, הרי שמומלץ לנצל את תקופת המאסר שתוטל לשילובו של אנופרי בתהליך טיפולי בתחום האלימות.

15. מתסקיר המבחן בעניינו של ויקטור אנו לומדים כי ויקטור יליד מולדובה, עלה לישראל בגיל 4. ויקטור השתלב במסגרות לימודיות באופן תקין. כשהיה בתיכון עלה חשד כי הוא משתמש בסמים. ויקטור סירב לפנות לאבחון ולבצע בדיקות שתן, ועזב את בית הספר. קצין המבחן מציין כי בעקבות זאת החל ויקטור להסתבך בפלילים. לוויקטור שתי הרשעות קודמות, עבירת רכוש, הסגת גבול, שימוש ברכב ללא רשות, החזקת נשק שלא כדין, החזקה, שימוש וגידול

סמים, ועוד. בגין הרשעתו בעבירת סמים ונשק אף נשלח למאסר לתקופה של 24 חודשים. ויקטור השתחרר ממאסר זה ביום 18/2/2019.

16. בעניינו של אלכסנדר, אחיו של אנופרי, לא נדרש תסקיר קצין מבחן, אולם כאמור, ניתן ללמוד על חיי משפחתו גם מהתסקיר בעניינו של אחיו. גם לאלכסנדר עבר פלילי; שתי הרשעות מבית הדין הצבאי בשל היעדרות מן השירות שלא ברשות, והרשעה אחת בעבירות סמים ונשק בגין הוטל עליו עונש מאסר של 24 חודשים. בגין עבירה זו עמד לדין יחד עם ויקטור. אלכסנדר סיים לרצות את העונש ביום 18/2/2019. אין בפניי מידע מה עשה אלכסנדר לאחר שחרורו מהמאסר האמור.

הטיעונים לעונש

17. בא כוח המאשימה הגיש טיעון בכתב והשלים טענותיו בעל-פה. המאשימה הדגישה את חומרת העבירות, את הפגיעה במתלונן ובחברו, את התכנון המוקדם וההצטיידות בכלים, ואת העובדה שרק בשל מעבר ניידת המשטרה במקום הופסק האירוע בלי שנגרמו נזקים נוספים. המאשימה סבורה כי מתחם העונש ההולם את מעשי העבירה בנסיבות המקרה נע בין עונש של 3 שנות מאסר בפועל לעונש של 6 שנות מאסר בפועל. המאשימה מבקשת לפצות את המתלונן ופ'. המאשימה סבורה כי בנסיבות המקרה, בשים לב לכך שהנאשמים לא נרתעו מלבצע את העבירות זמן קצר אחרי ששחררו ממאסרים קודמים, ובהיעדר כל המלצה שיקומית בעניינם, יש להטיל עליהם עונש הקרוב לרף העליון של המתחם.

18. המאשימה ביקשה גם להורות על הפעלת עונש המאסר המותנה שהוטל על אנופרי, ולהורות כי ירוצה במצטבר לעונש המאסר בתיק זה.

19. בא כוחו של אנופרי הגיש גם הוא טיעון כתוב והוסיף טיעון בעל-פה. בטיעונו חזר על האמור בתסקיר שירות המבחן והדגיש כי נסיבות חייו של אנופרי, היעדרה של מסגרת משפחתית תומכת, ומצוקה כלכלית קשה, הם שהשפיעו עליו והביאוהו להצטרף לביצוע המעשים מושא כתב האישום. לטענתו, אנופרי נגרר אחר אחיו וחברו, ועל כן הצטרף אליהם. עוד טען כי למרות העדר המלצה שיקומית מפורשת של קצין המבחן, ניתן לראות בתסקיר נקודת אור ותקווה כי אם תינתן לאנופרי הזדמנות, הוא יחזור לאורח חיים נורמטיבי.

20. בא כוחו של אנופרי סבור כי מתחם העונש ההולם אינו כנטען על ידי המאשימה וכי העונש המרבי במתחם אינו צריך לעלות על 30 חודשי מאסר. עוד טען כי יש להתחשב בהודאתו המהירה של הנאשם בעובדות כתב האישום המתוקן, בהבעת החרטה מצדו, בכך שהפגיעות במתלונן ובחברו היו קלות, וכן להביא בחשבון כי עבירת השוד לא הושלמה וכי הנאשמים הורשעו רק בניסיון לשוד.

21. בא כוחו של ויקטור הפנה לנסיבות האישיות של ויקטור כפי שפורטו בתסקיר קצין המבחן. עוד ציין כי הנאשמים מוחזקים במעצר מיום האירוע, וכי בחלק מהתקופה, בשל מצב החירום ששרר בעקבות מחלת הקורונה, נמנעו מהם ביקורי משפחות והם סבלו ממתח וחרדה שליוו אותם בשל החשש מהמחלה. עוד הדגיש כי מתסקיר קצין המבחן עולה

כי לויקטור פוטנציאל שיקומי, וכי כיום הוא נמצא בצומת דרכים. לדבריו התחשבות במצבו של ויקטור יכולה להוביל אותו לבחור בדרך הנכונה שתאפשר לו לחזור לאורח חיים נורמטיבי.

22. בא כוחו של ויקטור הוסיף והדגיש כי הנאשמים הודו בביצוע העבירות, חסכו מהמתלוננים את הצורך לבוא ולהעיד ולשחזר את האירוע, ואף הביע חרטה וצער על מעשיו. לטענתו מתחם העונש שהציגה המאשימה אינו תואם את פסיקת בתי המשפט במקרים דומים, ולכן סבר כי יש לקבוע את המתחם בין 12 חודשי מאסר בפועל ל-36 חודשי מאסר בפועל. בנסיבות המקרה, כך טען, ראוי להטיל על הנאשם עונש קרוב לרף התחתון של המתחם.

23. בא כוחו של אלכסנדר הדגיש כי זו הפעם הראשונה שאלכסנדר מעורב בעבירות רכוש. לטענתו יש להתחשב בכך שמדובר בעבירה של ניסיון בלבד ולא בעבירה המושלמת. כן הדגיש כי הנזק שנגרם היה קל ואינו מצדיק ענישה מחמירה.

בא כוחו של אלכסנדר סבור כי מתחם העונש ההולם במקרה הנוכחי הוא בין 12 חודשי מאסר בפועל ל-30 חודשי מאסר בפועל, וכי בנסיבות המקרה יש לקבוע עונש ברף התחתון של המתחם.

24. שלושת הנאשמים בדבריהם לבית המשפט הביעו חרטה וצער על מעשיהם וביקשו כי בית המשפט יקל עמם.

הכרעה

25. ענישתו של כל נאשם, היא מהקשים בתפקידיו של שופט ומחייבת שקילת שיקולים רבים ומגוונים ועריכת איזון ביניהם. היטיב להסביר זאת כב' השופט א' ברק בע"פ 212/79 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד לד(2) 421, 434 (1979), באמרו:

המשפט הפלילי מגדיר התנהגות אסורה וקובע את הסנקציה שבצדה. מטרתה של הסנקציה היא להבטיח את קיומה של הנורמה, ולהביא לידי כך שההתנהגות אשר אותה מבקשים למנוע אכן תימנע. בדרך כלל קובע המחוקק סנקציה מקסימלית, ומעניק שיקול דעת לשופט לקבוע את הסנקציה הספציפית אשר הנאשם האינדיבידואלי צריך לשאת בה. הפעלתו של שיקול דעת זה הוא אחד מתפקידיו האחראיים והקשים ביותר של השופט. הפעלתו של שיקול הדעת מכוונת תמיד לענין אינדיבידואלי - ובכך, בין השאר, נבדל השופט מהמחוקק - אך השיקולים אותם רשאי וחיוב השופט לשקול הם רבים ומגוונים, והם כוללים בחובם הן שיקולים כלליים והן שיקולים שהם אינדיבידואליים לנאשם העומד לדין. מקובל לציין, בין מכלול השיקולים שיש לקחתם בחשבון, את שיקולי ההרתעה הכללית וההרתעה האינדיבידואלית, את שיקולי המניעה והתגמול, ואת השיקול השיקומי. כל אחד מאלה הוא שיקול לגיטימי. אלה שיקולים העומדים ביסוד מעשה החקיקה הקובע את העבירה והעונש שבצדה, ועל כן זה אף שיקול העומד ביסוד מעשה הענישה הבא להוציא את דבר החקיקה מהכוח אל הפועל. ביסוד הענישה אינו עומד שיקול אחד ויחיד, אלא מכלול של שיקולים. במלאכת הענישה בכל מקרה ומקרה חייב השופט למצוא את המשקל הראוי שיש להעניק לכל אחד מהשיקולים הנזכרים, תוך שהוא מודע לכך

כי לעיתים קרובות שיקול אחד בא על חשבונו של שיקול אחר. מכאן, שהעונש אשר מוטל בסופו של דבר על הנאשם, אינו אלא תוצאה "משוקללת" - אם תרצה פשרה - של השיקולים השונים שיש להביאם בחשבון. מלאכת "שקלול" זו אינה מלאכה מדעית, אך היא אף אינה מלאכה שרירותית. היא ענין שבשיקול דעת, הנעשה על רקע הכללי והאינדיבידואלי, במסגרת המדיניות העונשית הכללית כפי שהיא מתבצעת על-ידי בתי-המשפט.

כדי להקל במעט על מלאכתו של השופט ולסייע בהבניית שיקול הדעת בענישה, נחקק בשנת 2012 תיקון מס' 113 לחוק העונשין. תכלית התיקון הייתה להתוות בפני השופט את מסלול הענישה, לכוון אותו לשיקולים הרלוונטיים, לסייע בקביעת משקלו של כל שיקול, לסייע בעריכת האיזון בין השיקולים, בצמצום פערי הענישה ולקדם שוויון בענישה (ראו ע"פ 1323/13 חסן נ' מדינת ישראל (5/6/2013); ע"פ 512/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (4/12/2013); ע"פ 5725/15 פלוני נ' מדינת ישראל (4/8/2016); ו'יאקי ו-י' רבין "הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה: תמונת מצב והרהורים על העתיד לבוא" הפרקליט נב 413, 467-468 (תשע"ד)).

26. הליך גזירת הדין לאור תיקון 113 מורכב ממספר שלבים אותם על בית המשפט לעבור עד ההכרעה בעונשו של הנאשם; תחילה בוחן בית המשפט האם בפניו אירוע אחד או מספר אירועים במובן סעיף 40'ג' לחוק העונשין; לאחר מכן על בית המשפט לקבוע את מתחם העונש ההולם לכל אירוע בו הורשע הנאשם. מתחם זה יקבע על פי "עיקרון ההלימה", דהיינו "קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו" (סעיף 40'ב' לחוק העונשין). במסגרת זו יתחשב בית המשפט בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה - כדוגמת הנזק שנגרם ושהיה יכול להיגרם כתוצאה מהעבירה, במידת התכונן שקדמה למעשה, במידת הפסול שבמעשה ושאר השיקולים כמפורט בסעיף 40'ט' לחוק. משקבע בית המשפט את מתחם העונש ההולם, עליו לבחון האם ישנן נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה המצדיקות סטייה מהמתחם, בין סטייה לקולה מטעמי שיקום (סעיף 40'ד' לחוק) ובין סטייה לחומרה מטעמי הגנה על שלום הציבור (סעיף 40'ה' לחוק); אם מצא בית המשפט כי אין מקום לסטות מהמתחם, יקבע את העונש בתוך המתחם. לשם כך יתחשב בשיקולי הרתעה (סעיפים 140'ו' ו-40'ז' לחוק) ובנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, כגון הנזק שנגרם לנאשם ולמשפחתו כתוצאה מן ההרשעה, עברו הפלילי של הנאשם או העדרו, נסיבות חייו של הנאשם, נטילת אחריות על ידו וכדומה (סעיף 40'יא' לחוק).

27. קביעת העונש ההולם, המתחשב בנסיבות ביצוע העבירה, הביאה את בתי המשפט למנעד רחב מאוד של מתחמי ענישה בעבירות שונות. הדבר עולה גם מגזרי הדין אליהם הפנו הצדדים בתיק זה. עריכת ההשוואה בין גזרי הדין השונים מלמדת כי השוני נעוץ בנסיבות השונות של העבירות, בנסיבותיהם השונות של הנאשמים, בהיקף התכונן, במספר המעורבים, בטיעוני הצדדים בכל תיק ובגישות שונות של בתי המשפט.

28. על אף קיומו של מנעד רחב בענישה, הכול מסכימים על חומרתה של עבירת השוד, ובמיוחד כאשר נלווים לה מעשי אלימות. כך למשל נאמר בע"פ 7240/13 סבה נ. מדינת ישראל (18/5/2014) (פסקה 11):

רבות נכתב על חומרתה של עבירת השוד ועל פגיעתה בתחושת הביטחון של הקורבנות ובקניינים. מגוון עבירות השוד ונסיבותיהן הוא רחב, וחומרת העבירה משתנה בהתאם. כך, טיב המעשה, סוג הקורבנות כלפיו מכוון מעשה השוד והנזק שנגרם לקורבן, מהווים אינדיקציה לחומרת המעשה.

בע"פ 9647/09 שור נ. מדינת ישראל (14/10/2010), אומר בית המשפט - כב' השופט רובינשטיין (פסקה

י"א):

שוד כשלעצמו מן החמורות שבעבירות הוא, ועסקינן בשוד בנסיבות מחמירות לפי סעיף 402 (ב) לחוק העונשין, שעונשו המירבי עשרים שנות מאסר.

ובע"פ 4841/13 ספי נ. מדינת ישראל (6/2/2014) הוא מוסיף (פסקה י'):

כבר נכתב פעם אחר פעם כי עבירת השוד צריך שתידון במאסר מאחורי סורג ובריח ועל פי רוב גם לא לתקופה קצרה. זאת, ראשית, בשל הוראת המחוקק בסעיף 402 לחוק העונשין הקובעת עונש מירבי של 14 שנות מאסר, ובנידון דידן בשוד בנסיבות מחמירות (בחבורה) אף 20 שנות מאסר, כפי שגם הזכיר בית משפט קמא. שנית, עבירה זו חמורה מטבעה, שכן משמיעה היא אלימות או פוטנציאל לאלימות, כי לא אחת יתנגד הקרבן לשוד, ולא אחת ישלוף השודד נשק חם או קר ויכלה זעמו בקרבן, או יפגע בו כדי להשתיקו; כך - עד כדי רצח (ראו סעיף 300(א)(3) לחוק העונשין). ניתן דעתנו גם לטראומה הנלווית לעבירה זו אצל הקרבן. המחוקק ביקש, למצער, להרתיע את הנאשמים שלפנינו, ומכל מקום להרחיקם מן החברה לתקופה מתאימה.

29. עבירה של שוד, אשר מבוצע בחבורה, לאחר תכנון והצטיידות, תוך שימוש בכוח ואלימות כלפי הקורבנות, אינה דומה לכל עבירת שוד אחרת ואין להשוות חומרתה לעבירות של חטיפת מכשיר טלפון וכיוצא באלו דוגמאות שהובאו על ידי באי כוח הנאשמים. ביצוע שוד לאחר תכנון מוקדם והצטיידות מהווה נסיבה מחמירה (ע"פ 2420/15 אבטליון נ' מדינת ישראל, (29/11/2015); ע"פ 9833/16 טלקר נ' מדינת ישראל, (19/7/2017); ביצוע שוד בחבורה מהווה נסיבה מחמירה נוספת (עפ' 4693/01 מדינת ישראל נ' בביזאיב, נו(5) 580 (2002)); ביצוע שוד תוך כדי מעשי אלימות כלפי הקורבן מהווה גם היא נסיבה מחמירה (ע"פ 936/14 אברהה נ' מדינת ישראל, (31/8/2014); ע"פ 1964/16 בושנאק נ' מדינת ישראל, (25/5/2017)); כל אלו נסיבות מחמירות שהצטברו יחדיו במקרה הנוכחי. על כך יש להוסיף כי הנאשמים תפסו בכוח את המתלונן וחברו, כפתו אותם באזיקים, איימו עליהם והותירו אותם שוכבים כשפניהם כלפי הקרקע. אין צורך בשמיעת עדויות כדי להבין עד כמה אירוע שכזה הוא טראומתי לקרבנות, עד כמה הוא פוגע בתחושת הביטחון של הקורבנות ושל סביבתם. חומרה נוספת בכך שהמעשה נעשה במקום עסקו של המתלונן, שהרי הטלת פחד ואימה על אדם במקום עסקו, עלולה להביא גם לפגיעה בפרנסתו. אין לתת יד למצב שבו עוסק יחשוש לקדם את עסקיו גם בשעות הערב, ויימנע מכך בשל הפחד שמא ייפגע וינזק על ידי שודדים שיגיעו בחשיכת ליל.

30. כדי להדביר את תופעת השוד האלים, להשיב את תחושת הביטחון, מצווה בית המשפט לבטא את חומרת המעשים ולשלוח מסר מרתיע בגזר דינו. כך בע"פ 2163/05 אלייב נ' מדינת ישראל (12/12/2005) נאמר (פסקה ו'):

באי כוחם המלומדים של המערערים לא חלקו על כך שהמדובר באירוע חמור, ובלשוני אומר, הוא אירוע מזויע ומרושע; "כסדום היינו, לעמורה דמינו" (ישעיהו א', ט') חברה שבה תחושת הביטחון האישי של בניה ובנותיה, ובמיוחד החלשים שבהם, כגון קשישים, מעורערת - זקוקה לשיקום ולחיזוק, כדי שתחושה ראויה תשוב על כנה. זו תפיסת החוק והסדר, law and order, שתושבי המדינה מצפים לה ומייחלים כי רשויות הממשל יתנו לה מענה ופתרונות. בית המשפט הוא אחת הכתובות ההכרחיות לציפיה זו. אין בידו ארנק של תקציבים לחיזוק הביטחון האישי, אך יש בידו חרב שבמקרים המתאימים עליו להניפה, היא חרב הענישה.

(ראו גם ע"פ 8696/18 מדינת ישראל נ' מני (18/4/2019); ע"פ 2805/15 סגיר נ' מדינת ישראל (24/7/2017)).

31. במקרה הנוכחי עבדו המתלונן וחברו במקום העסק בשעת הלילה. על פי האמור בכתב האישום הם הגיעו לסדר את מצלמות האבטחה במקום. כאשר הגיעו לבתי משפט אישומים בעבירת שוד כנגד עובדי לילה, כגון מתדלקים בתחנות דלק, נהגי מוניות, שומרי לילה וכדומה, הבהירו בתי המשפט את החומרה המיוחדת הנלמדת מהפגיעה במי שמוכנים לעבוד ולשרת גם בשעות לילה (ראו למשל ע"פ 1698/16 דמלאו נ' מדינת ישראל (8/11/2016); ע"פ 4442/19 מדינת ישראל נ' שוץ (13/11/2019)). דומה שכך גם בענייננו. יש חומרה בכך שהשוד נעשה כנגד מי שהגיעו בשעות לילה לעבוד ולקדם את העסק.

32. במסגרת הטיעונים לעונש הוצג לעיוני גם סרטון ממצלמות האבטחה המתאר את כל האירוע. ניתן לראות כיצד הגיעו הנאשמים למדרגות, פגעו בכוח במתלוננים, השכיבו אותם על הארץ, בעטו בפ', כפתו את ידיהם מאחור והותירו אותם שכובים על הארץ במשך דקות ארוכות. אין כמו מראה עיניים על מנת ללמוד על ההתנהגות האלימה והאכזרית של הנאשמים כלפי קורבנותיהם.

מעשה השוד לא הושלם רק בשל כך שניידת משטרה הגיעה למקום. אלמלא כך, היו בידי המתלוננים מפתחות העסק, מפתחות הרכב ומכשירי הטלפון, ויש להניח כי כולם היו נלקחים על ידי הנאשמים.

33. התנהגות חמורה זו מחייבת קביעת מתחם עונש הולם המביא בחשבון את כל הנסיבות. בשים לב לנסיבות אלו, ומתוך התבוננות על מקרים דומים, נראה לי נכון לקבוע כי מתחם העונש ההולם לעבירה ולנסיבותיה הוא בין 30 חודשי מאסר בפועל ל-60 חודשי מאסר בפועל (השוו ע"פ 4442/19 הנ"ל; ע"פ 1114/15 גנאים נ' מדינת ישראל (16/11/2015); ע"פ 2590/13 כראג'ה נ' מדינת ישראל (8/4/2014); ע"פ 7053/13 אורן ניזרי נ' מדינת ישראל (15/1/2014)).

גזירת העונש בתוך המתחם

34. כל שלושת הנאשמים הם צעירים בגילם, ולכולם הרשעות קודמות בעבירות שונות. אמנם לאלכסנדר אין הרשעות בעבירות רכוש, אולם הוא הרשע בעבירות אחרות שחומרתן רבה. למרות שהנאשמים הורשעו ונשלחו לעונשי מאסר בפועל, הם לא נרתעו מחזרה למעשי עבירה. כל הנאשמים שוחררו ממאסר רק חודשים ספורים לפני ביצוע המעשה. ויקטור ואלכסנדר שוחררו ממאסר בחודש פברואר 2019, ואנופרי שוחרר ממעצר בחודש מרץ 2019. כנגד אנופרי תלוי ועומד עונש מאסר מותנה שגם הוא לא הרתיעו מחזרה לביצוע מעשי עבירה.

35. כל אלו נסיבות שמצדיקות החמרה בעונש. מנגד, אין להתעלם מנסיבות חייהם של כל הנאשמים. לשלושתם לא הייתה מסביבה תומכת ומדריכה והם נקלעו לעולם העברייני. אף שלא הובאו המלצות שיקומיות בעניינם של הנאשמים, ניתן להתרשם, הן מתסקירי שירות המבחן בעניין אנופרי וויקטור והן מטיעוני הסנגורים, כי יש סיכוי שמאסר בפועל יציב בפניהם גבולות ויאפשר להם לשנות את דרכיהם ולחזור למוטב. יש כמובן להתחשב בהבעת החרטה מצדם של הנאשמים ובנכונותם לקחת אחריות על מעשיהם.

36. בשים לב לאמור, יש לגזור על הנאשמים עונש בתוך המתחם האמור ואין לסטות ממנו. אין גם מקום להבחין בין הנאשמים שכן שלושתם נטלו חלק באותם אירועים, ואין הבחנה ממשית בין מי שבעט בקורבנות למי ש"רק" החזיק והצמיד אותם לקרקע.

סיכום

37. בשים לב לכל האמור, אני גוזר על הנאשמים את העונשים כדלקמן:

(א) מאסר בפועל למשך 40 חודשים. מעונש המאסר יופחתו ימי המעצר החל מיום 2/7/2019.

(ב) מאסר מותנה למשך 12 חודשים אשר יופעל אם מי מהנאשמים יעבור על עבירה שבה הורשע, בתוך 3 שנים משחרורו.

(ג) אני מורה על הפעלת המאסר המותנה שהוטל על אנופרי קופרמן בתיק 51349-12-17 למשך 5 חודשים. 2 חודשים מעונש המאסר המותנה ירוצו בחופף והשאר, 3 חודשים, ירוצו במצטבר לעונש שהושת בתיק זה כך שבסך הכול ירצה אנופרי עונש של 43 חודשי מאסר.

(ד) כל אחד מהנאשמים ישלם למתלונן נ"י פיצוי בסך 5,000 ₪ ולחברו פ' פיצוי בסך זהה.

פיצויים ישולמו באמצעות מזכירות בית המשפט ב-20 תשלומים חודשיים העל מיום 1/7/2020.

זכות ערעור לבית המשפט העליון בתוך 45 יום.

ניתן היום, א' סיוון תש"פ, 24 מאי 2020, בהעדר הצדדים.